

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΖΕΒΑΤ ΠΑΣΣΑΣ

Σήμερον, ὅποτε ὄλων τὰ βλέμματα εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὴν μεγα-
λυμάρτυρα νήσον Κρήτην, νομίζομεν, ὅτι ικανοποιούμεν τὴν γενι-
κὴν περιέργειαν δημοσιεύοντες ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τὴν εἰκόνα τοῦ
ἀποσταλέντος ἀνωτάτου στρατιωτικοῦ ἐπόπτου ἐν τῇ ἡρωικῇ νήσῳ
πρὸς καταστολὴν τῆς ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως. Τὸ ὄνομα τοῦ Δζε-
βάτ πασσά δὲν εἶνε ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς ἐνταῦθα, διότι αὐτὸς κατὰ
τὰς ἐορτάς τῆς εἰκοσιπενταετηρῆδος τοῦ ἡμετέρου Βασιλέως ἀπεστά-
λῃ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Σουλτάνου καὶ κομιστῆς τοῦ παρασήμου
τοῦ Ἰμτιάζ. Ἄγει τὸ πεντηκυστὸν περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας του
καὶ θεωρεῖται μετὰ τῶν συναδέλφων του ὡς ἐξόχου ἱκανότητος.
Καταρτισθεὶς στρατιωτικῶς ὥσαν ὀλίγοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, ἀπο-
λαύει τῆς εὐνοίας τοῦ Σουλτάνου ὡς εἰς ἐκ τῶν συνεωτέρων τῆς
Τουρκίας στρατηγῶν. Εἰς Κρήτην ἀπεστάλῃ ἐκ Κωνσταντινουπό-
λεως ἔνθα ἦτο διωρισμένος ὑπασπιστῆς τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀρχηγὸς
τοῦ ἐπιτελείου τῶν ἀνακτόρων. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Δζεβάτ πασσά εἰς
Κρήτην ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν γνωρίζοντων τὴν φρόνησιν τοῦ ἀνδρὸς ὡς
ἀριστος οἰωνὸς πρὸς καθυστάσιν τῆς δεινοπαθοῦσης νήσου. Τὰ πράγ-
ματα δὲν διέψευσαν τὴν πεποίθησιν ταύτην. Εὐθὺς ὡς ἀφίκετο ἐν
Κρήτῃ, διέταξε τὸν στρατὸν καὶ κατέλαβε τὰς πόλεις τοῦ φρουρίου
(Καλὲ-καπισί) καὶ ἀφώπλισε πάντας τοὺς Ὀθωμανοὺς ἐστίνους
προδίδοντες νὰ ἐξέλθωσι πρὸς λειψασίαν, οὐχὶ ὀλίγους δὲ Βενε-
ζινοὺς συλλαβὼν ἔστειλεν εἰς τὰς φυλακάς. Ἐπίσης ἅμα ἐπικύβηντος
προσεκάλεσε παρ' αὐτοῦ ἐπιτροπὴν ἐπαναστατῶν ζητήσας ἐξ ἐνοχί-
ας τοῦ Σουλτάνου παρ' αὐτῆς νὰ συγκαλέσωσιν ἐπαναστατικὴν
Συνέλευσιν, ἵνα ἐκλέξῃ ἄλλην ἐπιτροπὴν, ἥτις μεταβαίνει εἰς Κων-
σταντινουπόλιν, νὰ διαπραγματευθῇ περὶ τῶν αἰτημάτων τοῦ Κρη-
τικοῦ λαοῦ. Αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις ἐκ Κρήτης, αἵτινες εἶνε οὐχὶ
πολύ ἀνησυχαστικαί, ἀποδίδουσι τὴν εὐάρεστον ταύτην καταστάσιν
εἰς τὴν περίνοιαν κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατηγοῦ Δζεβάτ πασσά.

Κ Ρ Η Τ Η

Ἡσύχαζον τὰ πάντα ἡσύχαζεν ὡς καὶ αὐτὸς ὁ βασις
Κορινθίας κ. Κολιάτσος. Ὁ κ. Δηλιγιάννης ἐκυλίσσετο εἰς
τὰς γαλατικές του δάφνας. Ὁ κ. Τρικούνης ἐμερίμνε
περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Αἱ συντε-
χνίαι τοῦ ρέκτου κ. Ἀλβάνωφ ὁμοῦ μετὰ τῶν φοιτητῶν,
ἐπνηγύριζον τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου καταστήματος τῆς
Σορβόνης. Ὁ δήμαρχος κατεγίνετο περὶ τὴν ἐξεύρεσιν ὕ-
δατος· εἶχον φθάσει σχεδὸν μέχρι τοῦ μέσου αἱ ἐργασίαι
δύο τῶν μεγαλουργημάτων τοῦ αἰῶνος, ἡ ὑπόνομος τῆς
ὁδοῦ Σταδίου καὶ ἡ ἐπίστρωσις τῆς πλατείας τοῦ Συν-
τάγματος. Αὖρα εἰρήνης καὶ ἡσυχίας ἐπέπνεε καὶ πάν-
τας ἀπησχόλουν σκέψεις χαρμόσυναι ἐορτῶν, πανηγύρεων,
σχεδίων περὶ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως· ὅτε διὰ μιᾶς ἡ
χώρα ἐκείνῃ τῆς Μασσαρίας, τὴν ὁποίαν αἱ γεωγραφίαι
παριστῶσιν ὡς νήσον, καὶ ἥτις εἶνε πράγματι ἡφαίστειον
διαρκῶς κοχλάζον, συνταράσσεται, ἀνακινεῖται καὶ ὁ ἀν-
τίκτυπος φθάνει, ὡς ἦτο ἐπόμενον, μέχρις ἰδῶ καὶ ταρασ-
σει τὴν γαλήνην, καὶ διακόπτει τὴν νωθρότητα καὶ ἀρ-
χίζουν ν' ἀναθρόσκωσι θολὰ νέφη εἰς τὸν τέως αἴθριον ὁ-
ρίζοντα.

Ἡ σκηνογραφία ἰδοὺ ἀλλάζει διὰ μιᾶς. Αἱ εἰδήσεις
τῶν ἀγρίων σφαγῶν, τῶν πυρπολήσεων, τῶν δηλώσεων, ἐμ-
πνέουσιν αἰσθησίν, ἐξεγείρουσι τὸ ἐνδιαφέρον. Εἰς τὰ κα-
φενεῖα, εἰς τὰς λέσχας, καθ' ὁδόν, πανταχοῦ ὅπου συνα-
παντῶνται δύο φίλοι ἢ γνώριμοι τὸ ἀναπόφευκτον «τί
νέκ;» ἀναφέρεται πάντοτε εἰς τὰς ἐκ Κρήτης εἰδήσεις.

Τὸ βλέμμα τῶν ἀναγνωστῶν τῶν πρωινῶν ἐφημερίδων πί-
πτει κατὰ πρῶτον νυσταλέον ἀκόμη ἐπὶ τῶν πολυστήλων
ἐκ τῆς πολυπαθοῦς νήσου ἀλληλογραφίῶν. Καὶ αὐτὴ ἡ
κυβέρνησις μὲ ὄλον τὸν διπλωματικὸν θωρακισμόν τῆς δὲν
ἡδυνήθη νὰ μείνῃ ἀπαθής. Στέλλονται διακοινώσεις, διε-
ξάγονται ἐνέργειαι καὶ παραστάσεις· οἱ πρέσβεις ἀναίθο-
καταβαίνουνσι τὰς κλίμακας τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερι-
κῶν, συγκροτοῦνται ὑπουργικὰ συμβούλια· ὁ Ὑπουργὸς
τῶν ναυτικῶν ἐπισκέπτεται τὸν Ναύσταθμον καὶ τὰ πλοῖα
τοῦ στόλου ἡμῶν ἐξοπλίζονται. Ὁ θορυβώδης ὄχλος τοῦ
Χρηματιστηρίου συνταράσσεται, ὡς συνταράσσονται τὰ
στήφη τῶν ὀρνέων εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς καταιγίδος καί,
ἐνῶ οἱ Κοῦτες ὑψώνουν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως,
αὐτοὶ ὑψώνουν... τὸ ναπολεόνιον. Εἰς τὰς ὁδοὺς πωλοῦν-
ται παραρτήματα καὶ οἱ κερδοσκόποι τῆς πεντάρας ἐκ-
μεταλλευόμενοι τὴν εὐπιστίαν τοῦ πλήθους ἀναδημοσι-
εύουσι τὰ τηλεγραφήματα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866!

Νομίζει τις, ὅτι ἀκούει ἀπήχησιν ἐποχῆς οὐχὶ μακρυ-
νῆς, ἀλλ' ἱστορικῆς καὶ ἀξιοδακρύτου. Νομίζει, ὅτι ἀνε-
μίζουσιν ἀρειμάνιοι αἱ λευκαὶ φαβορίται τοῦ ἐκ Γορτυνίας
πολίτευτοῦ, ὅτι ἡ Βαβυλὼν τῆς πλατείας τοῦ Συντάγ-
ματος πληροῦται ὑπὸ τῆς ἰαχῆς συλλαλητηρίων, ὅτι δι-
εργονταὶ ἀλλελαζόντα τὰ σμήνη τῶν ἐφέδρων ἀπὸ πάσης
γῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ὁ ἀείμνηστος Χρόνος τῶν Ἀθηνῶν
ἐπαναλαμβάνει τὸ πολεμικόν του κήρυγμα μὲ στοιχεῖα πολὺ
μεγαλειτέρα τοῦ ἀναστήματος τοῦ διευθυντοῦ του. Πό-
σαι ἡλικίαι ἤδη θὰ εἶχον προσκληθῇ, ἂν ὑπῆρχε σήμερον
αὐτὴ ἡ ἐποχή; πόσα ἔμπεδα δὲν ἤθελον καθιστᾶ γονί-
μους τὰς ξηρὰς μάνδρας τῆς πρωτευούσης; πόσαι πυροβο-
λαρχίαι θὰ εὐρίσκοντο ἤδη εἰς τὸ Ταίναρον ἢ εἰς τὸν Μα-
λέαν πρὸς ἐπισκόπησιν δῆθεν τῶν συμβαινόντων;... Καὶ
πόσα ἐκατομύρια ἀρά γε δὲν ἤθελε ροφήσει ἕως τῶρα τὸ
βάραθρον τῶν προπαρασκευῶν;

Εὐτυχῶς εἶνε ὅπτασία πάντα ταῦτα. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη
ὁ κ. Δηλιγιάννης ὁμολογεῖ, ὅτι εἶνε εἰρηνικὸς καὶ ἀρκεῖ-
ται εἰς τὴν νίκην, ἣν κατήγαγεν ὁ κ. Κοντογούρης ἐν τῇ
κομῇ Ἀχαΐας. Εἰς δὲ τὴν ἐρώτησιν, ἥτις αὐτομάτως ἀ-
νέρχεται ἐπὶ τὰ χεῖλη: Τί νὰ πράξωμεν; ἀπαντᾷ ἡ ἐ-
θνικὴ συνείδησις: Νὰ περιμένωμεν τὰ πράγματα.

Ὅχι θουριοὺς, ὄχι φωνακίαις, ὄχι θεατρισμοὺς πλέον,
ὄχι φιλοπατρίαν ὑπερρομαντικὴν καὶ παροξυσμοὺς εὐαι-
σθησίας. Τὸ παρελθὸν μᾶς ἐσυνέτισεν καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν
πολιτικῶν κωμῶδιων παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτί, ὡς εὐχη-
θῶμεν, διὰ τὴν Ἑλλάδα. Χρειάζεται σύνεσις καὶ περίσκε-
ψις καὶ ἐνέργεια λελογισμένη.

Τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ ἐγκατα-
λείψῃ τὴν Κρήτην· ἀσεβῆ χεῖλη μόνον δύνανται νὰ προ-
φέρωσι τοιαύτην βλασφημίαν. Ὁ λόρδος Σώλσβαρντ δύ-
ναται νὰ μασσᾷ τοὺς λόγους του· τὴν ιδέαν οὐδέποτε
θὰ δυνήθη νὰ μασσήσῃ, διότι εἶνε ἀρκετὰ σκληρὰ καὶ
συντρίβει τοὺς βρεττανικοὺς ὀδόντας τοῦ εὐγενοῦς μαρ-
κησίου.

Ἐκεῖ εἰς τὸν Πειραιᾶ τ' ἀτμόπλοια ἀφικνοῦνται ἐκ
τῆς πολυπαθοῦς νήσου στένοντα ἐκ τοῦ φορτίου οἰκτρῶν
ἐπιδοτῶν. Εἶνε πρετβύται πολιοῖ, εἶνε γυναῖκες ἀδύνα-
τοι, εἶνε νήπια, εἶνε πλάσματα ἀθῶα φυγόντα τὴν